Р Е Ц Е Н З И Я

от доц. д-р Екатерина Салкова,
определена със Заповед № РД-09-47/01.04.2026 г. на директора на Института за държавата и правото при Българската академия на науките за член на научното жури за публична защита на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“
на

Богдан Радославов Млъчков – докторант в самостоятелна форма на обучение по докторска програма „Наказателен процес“, професионално направление 3.6. Право, научна област „Социални, стопански и правни науки“, на тема:

„ДОКАЗВАНЕ ЧРЕЗ ТРАФИЧНИ ДАННИ В БЪЛГАРСКИЯ НАКАЗАТЕЛЕН ПРОЦЕС”

1. **Биографични данни за докторанта**

Богдан Радославов Млъчков е завършил специалност „Право“ в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ през 2013 г. От 2014 г. е експерт в дирекция „Международноправно сътрудничество и европейски въпроси“, отдел „Сътрудничество по наказателноправни въпроси“ в Министерството на правосъдието. В периода 2017 – 2018 г. е аташе по наказателноправни въпроси в Постоянното представителство на Република България към

Европейския съюз, командирован във връзка с провеждането на Българското председателство на Съвета на Европейския съюз. През 2018 г. е бил заместник-председател на Работната група по наказателноправни въпроси (COPEN), в която са разглеждани проектите на Регламент (ЕС) 2023/1543 относно европейските заповеди за предоставяне и европейските заповеди за запазване на електронни доказателства в рамките на наказателните производства и за изпълнението на наказания лишаване от свобода вследствие на наказателни производства и на Регламент (ЕС) 2019/816 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 година за създаване на централизирана система за установяване на държавите членки, разполагащи с информация за присъди срещу граждани на трети държави и лица без гражданство (ECRIS-TCN), с цел допълване на Европейската информационна система за съдимост и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1726.

Богдан Млъчков проявява траен стремеж към научноизследователска дейност, видно от неговите публикации преди да бъде зачислен като докторант. От тях се налага впечатлението, че той се насочва към актуални и значими въпроси, по които няма или има твърде малко научни публикации, което обуславя тяхната полезност.

2. Данни за докторантурата

Богдан Млъчков е зачислен в докторантура (в самостоятелна форма на обучение) по докторска програма „Наказателен процес“ със Заповед № РД 09-44 от 26 юни 2024 г. на директора на Института за държавата и правото при Българската академия на науките, с тема на дисертационния труд „Доказване чрез трафични данни в българския наказателен процес“ и с научен ръководител проф. д.ю.н. Гергана Маринова. Въз основа на решения на Секция „Наказателноправни науки“ и на Научния съвет, със Заповед № РД-09-46 от 1 април 2026 г. е отчислен с право на защита. От приложените документи се установява ***съответствие на дисертанта с минималните национални изисквания*** – представен е дисертационен труд и списък с

четири публикации по темата на дисертацията. Дисертантът е участвал в три научни конференции по време на докторантурата и в научния семинар на Секция „Наказателноправни науки“, на които е представил основните изводи и тези, формулирани в резултат на проведеното изследване. Сигнали за плагиатство не са постъпвали в научното жури и не съм констатирала такова.

3. Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд е в ***обем 209 страници*** *и съдържа* ***484 бележки под линия***. Библиографската справка включва ***85 научни публикации***, 34 от които на български език и 50 на английски, немски и френски език, както и 23 публикувани в интернет изследвания и актове на различни организации. Дисертационният труд съдържа заглавна страница; съдържание; въведение; четири глави; заключение, библиография и декларация за оригиналност. Съдържанието на всяка от главите е структурирано чрез обособяването на отделни параграфи, точки и подточки.

Актуалността на темата на дисертационния труд се предпоставя от трудностите, с които се сблъскват разследващите органи при доказването на престъпления, извършителите на които са улеснени от свободното движение на хора, наред с глобализацията и развитието на технологиите. Тези трудности привличат вниманието и на законодателя, като не само на национално, но и на европейско и международно ниво се забелязва стремеж към създаване на правна уредба, която да гарантира ефективността на разследването и разкриването на престъпленията. Същевременно, развитието на информационните технологии действително, както отбелязва дисертантът, предизвиква „истинска експлозия в количеството данни, налични за всекиго и по всяко време“, което поставя въпроса за допустимото ползване на тези данни, при съобразяване на гарантираните права и свободи. Това предопределя и **значимостта** на темата на дисертацията, на която до

този момент няма посветено цялостно и комплексно изследване. Извън съмнение според мен е и значимостта на самото изследване, което се отличава със старателност, задълбоченост и аналитичен подход и допринася както за обогатяване на научното знание, така и за усъвършенстване на правната уредба и за подобряване на правораздавателната дейност.

Във **въведението** докторантът мотивира избора на темата и обосновава нейната актуалност и значимост. Изведени са целта и задачите на дисертационното изследване и в най-общ вид е посочено неговото съдържание.

В **Глава първа** на дисертационния труд, след проследяване на научната дискусия относно същността на електронните доказателства и класифицирането на видовете електронни доказателства, е разгледана същността на „трафичните“ данни като вид електронни доказателства. Намирам за основателна отправената критика към въвеждането на класификация, основана на технологична неутралност; степен на навлизане в неприкосновеността на личния живот и в тайната на кореспонденцията и степен на поверителност на данните, определена от самия потребител, не само поради изтъкнатите от дисертанта аргументи, но и с оглед недостатъчната обоснованост на посочените критерии (например относно разумното очакване, че данните с основно значение за личния живот нямат да бъдат използвани като доказателство в наказателния процес). Изясняването на необходимостта от ползването за целите на наказателния процес на потребителските данни, трафичните данни и другите метаданни, данните за местоположението и данните за съдържанието, както и изясняването на същността на трафичните данни чрез съпоставка с останалите видове електронни доказателства, правилно е основано на комплексен анализ на нормативната уредба, съдебната практика и научните публикации. Анализирани са относимите към темата на дисертацията правила на Регламент (ЕС) 2023/1543 на Европейския парламент и на Съвета

от 12 юли 2023 година относно европейските заповеди за предоставяне и европейските заповеди за запазване на електронни доказателства в рамките на наказателните производства и за изпълнението на наказания лишаване от свобода вследствие на наказателни производства и на Директива 2006/24/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 година за запазване на данни, създадени или обработени, във връзка с предоставянето на обществено достъпни електронни съобщителни услуги или на обществени съобщителни мрежи и за изменение на Директива 2002/58/ЕО.

Глава втора е посветена на съхраняването на трафичните данни и нуждата от установяване на правила, гарантиращи наличието на баланс между защитата на правата на човека и основните свободи и обществения интерес от разследване и наказване на престъпленията. Критичният анализ на дисертанта, в рамките на който аргументирано оспорва основни положения на изградената от Съда на Европейския съюз концепция за „целенасочено съхраняване на данни“, е показателен за научна смелост, но и за висока степен на професионална зрялост. Впечатляваща е задълбочеността, с която са изследвани редица научни публикации и решения на органи на държави членки на Европейския съюз (например белгийския Конституционен съд и френския Държавен съвет) относно практическите измерения на тази концепция. Предложени са възможни варианти за регламентиране на съхраняването на трафични данни, които да гарантират по-добри възможности за ефективно разследване на престъпленията, при съобразяване на практиката на Съда на Европейския съюз.

Глава трета е посветена на значението на трафичните данни за доказването в наказателния процес и на начина на уреждане в българското законодателство на въпросите, свързани със съхраняването и събирането в наказателното производство на трафични данни. Нарастващото значение на

трафичните данни за наказателния процес се обуславя от често възникващата необходимост от определяне на източника или адресата на съобщения, на местоположението на дадено лице или връзката му с други лица, от проверка на показания или обяснения за тези данни и т.н. Анализирани са както нормативната уредба, така и практиката на Върховния административен съд и Решение № 2 на Конституционния съд от 2015 г. по конституционно дело № 8/2014 г. След направения исторически преглед на уредбата са изяснени действащите разпоредби относно задълженията на предприятията, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, да запазват данните, създадени или обработени в процеса на тяхната дейност и необходими за: проследяване и установяване на източника на връзката; идентифициране на направлението на връзката; идентифициране на датата, часа и продължителността на връзката; идентифициране на типа на връзката; идентифициране на крайното устройство на потребителя или на това, което се представя за негово крайно устройство и установяване на идентификатор на ползваните клетки (данни за местоположението). Направен е сравнителноправен преглед на уредбата относно сроковете за съхраняване на трафични данни. Обосновано е становището на дисертанта относно правилността на законодателния подход потребителските данни да бъдат включени в обхвата на чл. 159, а не на чл. 159а от НПК. Аргументирано е виждането, че способът на доказване, който се урежда в чл. 159а от НПК, е изземване.

Глава четвърта е посветена на събирането на трафични данни при разследване с трансгранични елементи. В нея са анализирани редица въпроси, свързани с международното сътрудничество при разследването и доказването на престъпления. Значението на електронните доказателства е илюстрирано и с представяне на статистически данни относно ползването им в 85 % от наказателните производства в държавите членки на Европейския съюз през 2019 г., като в 55% от всички разследвания е

установена необходимост от предоставянето на трансграничен достъп до електронни доказателства. Видно от представените данни от докладите за прозрачност на някои от най-големите доставчици на услуги в международен мащаб за периода 2013 - 2016 г., исканията за предоставяне на достъп до електронни доказателства са се увеличили със 70 %, което води до извод за изключителен ръст в събирането на електронни доказателства. Анализирана е тенденцията в развитието на моделите за трансграничен обмен на доказателства, и в частност електронните, като подробно е разгледан актуалният модел, основан на компромиса „суверенитет за сметка на бързина“. Анализирана е не само европейската уредба (относимите актове на Съвета на Европа и на Европейския съюз), но и приложимото законодателство на САЩ, предвид значението му за множество разследвания, за които е необходимо предоставянето на данни от американски компании.

В **заключението** са обобщени основните изводи на дисертанта.

4. Оценка на научните и научно-приложните приноси

Представеният дисертационен труд показва ***задълбочени теоретични знания*** на дисертанта по научната специалност „Наказателен процес” и разкрива ***способности за самостоятелно научно мислене и творчески подход към изследваните въпроси***. Коректно са анализирани относимите научни публикации и съдебна практика (както на националните съдилища, така и на Европейския съд по правата на човека и на Съда на Европейския съюз), по редица засягани въпроси е включен исторически и сравнителноправен преглед, който допринася за техния цялостен анализ. Дисертационният труд представлява първото съвременно цялостно изследване на доказването чрез трафични данни в българския наказателен процес и с оглед на неговата задълбоченост, запълва съществена празнота, предвид нарастващото значение на електронните доказателства за разкриването и доказването на престъпления. С приносен характер са

редица анализи, направени в отделните части на труда, които включват систематизиране на вече изразените становища и добавяне на нови аргументи, обосноваване на собствени становища на дисертанта, както и аргументиране на предложения de lege ferenda. Някои от обоснованите становища и направените предложения de lege ferenda към настоящия момент изглеждат дискусионни (например за обособяване на електронните доказателства като трети вид, наред с веществените и невеществените доказателства, за уеднаквяване на терминологията в НК и НПК чрез ползването на израза „електронни доказателства“ и др.), но като плод на задълбочени знания и размишления, заслужават обмисляне и са добра основа за развитие на научната дискусия. Коректно са посочени научните приноси от проведеното изследване, основните от които са: добре обоснованите предложения за подобряване на нормативната уредба на българско и европейско равнище в областта на съхраняването на трафични данни чрез прилагането на два подхода алтернативно или кумулативно; аргументиране на необходимостта от уеднаквяване на предпоставките за събиране на трафични данни по реда на Наказателно-процесуалния кодекс и Закона за електронните съобщения; допълване на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди с хипотезата на незаконосъобразен достъп до трафични данни; предложението за регламентиране на задължение в Наказателно-процесуалния кодекс за съда в съдебната фаза и за наблюдаващия прокурор в досъдебната фаза да уведомяват лицето, за което са изискани данни по реда на чл. 159а НПК, когато това няма да затрудни провеждането на наказателното производство; аргументиране на необходимостта от хармонизиране на процедурите за използването на специални разузнавателни средства по Закона за специалните разузнавателни средства и за предоставянето на трафични данни по Закона за електронните съобщения, при съобразяване на особеностите и чувствителността на трафичните данни и на кореспонденцията като видове електронни доказателства; обосноваване на необходимостта от ратифициране на Втория допълнителен протокол към Конвенцията за

престъпленията в кибернетичното пространство от 2001 г. и от приемане на съответни допълнения в Наказателно-процесуалния кодекс, Закона за Министерството на вътрешните работи, Закона за електронните съобщения и Закона за електронната търговия; предложението за приемане на допълнение в чл. 159а от НПК с оглед осигуряването на прилагането на Регламент (ЕС) 2023/1543; обосноваване на предложение за регламентиране в НПК на изрично ограничение за непосредственото събиране на доказателства, вкл. трафични данни, по отношение на лице с имунитет (освен в случаите, в които лицето с имунитет е пострадал от извършеното престъпно деяние) и др. Смятам, че дисертантът коректно е извел тези конкретни приносни моменти в дисертацията, като наред с тях отчитам и наличието на по-общите приноси с теоретично значение, като обосноваването на собствени становища по отделни въпроси след проследяването на научната дискусия, както и научно-приложните приноси, свързани с критичните анализи на законодателството и съдебната практика, и съответно направените предложения de lege ferenda.

От изследването е видна способността на дисертанта да подлага разглежданите въпроси на критичен анализ. Стилът е ясен и четивен, отличава се с изключително високо ниво на езикова и правна грамотност и демонстрира завидна за млад учен научна смелост, но и балансираност в изводите, предпоставена от значителния професионален опит в областта на изследваната материя.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантът има четири публикации по темата на дисертацията, които са поместени в сборници с доклади от научни конференции и в интернет издания, включени в Националния референтен списък на съвременни български научни издания с научно рецензиране. Чрез тях, както и чрез участието на дисертанта в три научни конференции, е осигурена възможност за запознаване на правната общност с основни резултати от проведеното изследване. Също както и дисертацията,

публикациите демонстрират задълбочено познаване на изследваната материя и допринасят за развитието на научните и приложните изследвания.

6. Оценка на автореферата

Изготвеният автореферат в структурно отношение съдържа четири части: (1) Обща характеристика на дисертационния труд; (2) Кратко изложение на дисертационния труд; (3) Научни приноси и (4) Списък на публикациите на докторанта по темата на дисертационния труд. В първата част са обосновани актуалността и значимостта на изследването, посочени са целта, задачите и методите на изследването, представена е общата информация относно обема и структурата на дисертационния труд. Коректно е отразено съдържанието и са изведени приносите на дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Бих препоръчала на дисертанта да включи повече аргументи за някои от изразените становища, като например това относно класифицирането на електронните доказателства като трети, самостоятелен вид, наред с веществените и невеществените доказателства, както и за виждането, че видеозаписът не представлява веществено доказателство, доколкото доказателствата представляват фактически данни. Независимо, че според мен електронните доказателства не следва да се обособяват като самостоятелен вид доказателства, оценявам становището на дисертанта като изградено на базата на задълбочени знания и проучвания, поради което приемам, че би могло да допринесе за развитие на научната дискусия.

Направените препоръки ни най-малко не разколебават извода за високата научна и практическа стойност на представения за защита дисертационен труд, и предвид добросъвестното изследване на теорията, практиката и приложимите нормативни актове на национално, европейско и международно ниво, бих препоръчала неговото публикуване, защото неговата полезност за мен е извън съмнение.

8. Заключение

В заключение, смятам че представеният за защита дисертационен труд отговаря на всички изисквания на Закона за развитието на академичния състав в Република България – показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания по специалността „Наказателен процес", разкрива способностите на кандидата за самостоятелно научно мислене и творчески подход към изследваните теми и съдържа научни и научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката. Поради това убедено изразявам своето положително становище и предлагам на членовете на научното жури да гласуват положително за придобиване на образователната и научна степен „доктор" от Богдан Радославов Млъчков в професионално направление 3.6. Право, докторска програма „Наказателен процес".

Член на научното жури:

доц. д-р Екатерина Салкова

REVIEW

Assoc. Prof. Dr. Ekaterina Salkova,
Appointed by Order № RD-09-47/01.04.2026 of the Director of the Institute of State and Law at the Bulgarian Academy of Sciences as a member of the scientific jury for the public defence of a dissertation for the acquisition of the educational and scientific degree of doctor

Bogdan Radoslavov Mlachkov – doctoral student in an independent form of training under the doctoral programme 'Criminal Procedural Law', professional field 3.6. Law, Social, economic and legal sciences, on:

"PROOF THROUGH TRAFFIC DATA IN THE BULGARIAN CRIMINAL PROCEEDINGS"

1. **Biographical data of the doctoral student**

Bogdan Radoslavov Mlachkov has a degree in Law from the Faculty of Law of the Sofia University 'St. Kliment Ohridski' in 2013. Since 2014 he has been an expert in the Directorate for International Legal Cooperation and European Affairs, Department for Cooperation in Criminal Matters at the Ministry of Justice. In the period 2017-2018, he was a criminal attaché at the Permanent Representation of the Republic of Bulgaria to the European Union, seconded in connection with the holding of the Bulgarian Presidency of the Council of the European Union. In 2018, he was Vice-Chair of the Working Party on Criminal Matters (COPEN) dealing with draft Regulation (EU) 2023/1543 on European Production Orders and European Preservation Orders for electronic evidence in criminal proceedings and for the execution of custodial sentences following criminal proceedings and with Regulation (EU) 2019/816 of the European Parliament and of the Council of 17 April 2019 establishing a centralised system for the identification of Member States holding conviction

information on third-country nationals and stateless persons (ECRIS-TCN) to supplement the European Criminal Records Information System and amending Regulation (EU) 2018/1726.

Bogdan Mlachkov exhibited a sustained pursuit of research, as evidenced by his publications before being enrolled as a doctoral student. They give the impression that he focuses on topical and significant issues on which there are no or very few scientific publications, which determines their usefulness.

2. Data on doctoral studies

Bogdan Mlachkov has been enrolled in doctoral studies (in an independent form of study) under the doctoral programme 'Criminal Procedural Law' by Order № RD 09-44 of 26 June 2024 of the Director of the Institute of State and Law at the Bulgarian Academy of Sciences, with the topic of the dissertation 'Proof through traffic data in the Bulgarian criminal proceedings' and scientific supervisor Prof. Dr of Law Sciences Gergana Marinova. Based on decisions of the Section for Criminal Science and the Scientific Council, Order № RD-09-46 of 1 April 2026 deducted him from the register with the right of defence. The attached documents show ***compliance of the dissertation with the minimum national requirements*** – a dissertation and a list of four publications on the theme of the dissertation are presented. The PhD student participated in three scientific conferences during his doctoral studies and in the scientific seminar of the Department of Criminal Sciences, where he presented the main conclusions and those formulated as a result of the research. Signals of plagiarism have not been received by the scientific jury and I have not found any.

3. General Characteristics of the Dissertation

The dissertation is ***209 pages*** *long and contains* ***484 footnotes.*** The bibliographical reference includes ***85 scientific publications,*** 34 of which are in Bulgarian and 50 in English, German and French, as well as 23 studies and acts of various organisations published on the internet. The dissertation contains a

cover page; content; introduction; four chapters; conclusion, bibliography and declaration of originality. The content of each chapter is structured by separate paragraphs, points and sub-points.

The topicality of the thesis is presupposed by the difficulties faced by the investigating authorities in proving crimes, the perpetrators of which are facilitated by the free movement of persons, along with globalization and the development of technology. These difficulties also attract the attention of the legislator, and not only at national, but also at European and international level, there is a desire to create a legal framework that ensures the effectiveness of the investigation and detection of criminal offences. At the same time, the development of information technology does indeed, as the dissertator points out, cause 'a real explosion in the amount of data available to everyone at all times', which raises the question of the permissible use of that data, taking into account the guaranteed rights and freedoms. This predetermines **the significance** of the topic of the dissertation, to which no comprehensive and complex research has been dedicated so far. In my view, there is no doubt about the importance of the study itself, which is characterised by diligence, thoroughness and analytical approach and contributes both to the enrichment of scientific knowledge and to the improvement of the legal framework and to the improvement of the judicial activity.

In **the introduction,** the doctoral student motivates the choice of the topic and justifies its relevance and importance. The purpose and tasks of the dissertation study are outlined and the content of the dissertation study is outlined in general terms.

Chapter **One** of the dissertation, following the scientific discussion on the nature of e-evidence and the classification of types of e-evidence, examines the nature of 'traffic' data as a type of e-evidence. I find it legitimate to criticise the introduction of a classification based on technological neutrality; the degree of

intrusion into privacy and confidentiality of correspondence and the degree of data confidentiality determined by the user himself, not only because of the arguments put forward by the dissertator, but also in view of the insufficient justification of these criteria (for example, on the reasonable expectation that data essential for private life will not be used as evidence in criminal proceedings). Clarifying the necessity of using user data, traffic data and other metadata, location data and content data for criminal purposes, as well as clarifying the nature of traffic data by comparing it with other types of electronic evidence, is correctly based on a complex analysis of the legal framework, case law and scientific publications. The rules of Regulation (EU) 2023/1543 of the European Parliament and of the Council of 12 July 2023 on European Production Orders and European Preservation Orders for electronic evidence in criminal proceedings and for the execution of custodial sentences following criminal proceedings, and of Directive 2006/24/EC of the European Parliament and of the Council of 15 March 2006 on the retention of data generated or processed in connection with the provision of publicly available electronic communications services or of public communications networks and amending Directive 2002/58/EC, relevant to the subject of the dissertation, are analysed.

Chapter 2 deals with the retention of traffic data and the need to establish rules ensuring a balance between the protection of human rights and fundamental freedoms and the public interest in investigating and punishing criminal offences. The critical analysis of the dissertation, in which the main points of the concept of 'targeted retention of data' developed by the Court of Justice of the European Union are challenged, is indicative of scientific courage but also of a high degree of professional maturity. The depth with which a number of scientific publications and decisions of bodies of Member States of the European Union (e.g. the Belgian Constitutional Court and the French Council of State) on the practical dimensions of this concept have been studied is impressive. Possible options are proposed to regulate the retention of traffic data to ensure better possibilities for effective

investigation of criminal offences, taking into account the case law of the Court of Justice of the European Union.

Chapter Three is devoted to the importance of traffic data for the proof in the criminal proceedings and the way the Bulgarian legislation regulates the issues related to the retention and collection of traffic data in criminal proceedings. The growing importance of traffic data for criminal proceedings is determined by the often arising need to determine the source or addressee of communications, the location of a person or his relationship with other persons, to verify statements or explanations for such data, etc. Both the legal framework and the case law of the Supreme Administrative Court and the 2015 Constitutional Court ruling № 8/2014 are analysed. Following the historical review of the framework, the current provisions on the obligations of undertakings providing public electronic communications networks and/or services to retain data created or processed in the course of their activities and necessary for: tracing and identifying the source of the connection; identification of the link direction; identification of the date, time and duration of the connection; identification of the type of connection; identification of the end-user's terminal equipment or what appears to be its terminal equipment and identification of the cells used (location data). A comparative legal review of the regulation on the retention periods for traffic data has been carried out. The dissertation's opinion on the correctness of the legislative approach to include the subscriber data in the scope of Article 159 and not Article 159a of the Criminal Procedure Code (CPC) is justified. It is argued that the method of proof laid down in Article 159a of the CPC is seizure.

Chapter four is devoted to the collection of traffic data in an investigation with cross-border elements. It analyses a number of issues related to international cooperation in investigating and proving crimes. The importance of e-evidence is also illustrated by presenting statistics on its use in 85% of criminal proceedings in the Member States of the European Union in 2019, with 55% of all investigations identifying a need to provide cross-border access to e-evidence.

According to the data presented in the transparency reports of some of the largest service providers internationally for the period 2013-2016, requests for access to e-evidence increased by 70%, which leads to the conclusion of an exceptional growth in the collection of e-evidence. The trend in the development of models for cross-border exchange of evidence, in particular electronic ones, is analysed and the current model based on the compromise "sovereignty at the expense of speed" is examined in detail. It analyzes not only the European framework (relevant acts of the Council of Europe and the European Union), but also the applicable U.S. legislation, given its importance for numerous investigations that require the provision of data by U.S. companies.

The **conclusion** summarizes the main conclusions of the dissertation.

4. Assessment of scientific and applied contributions

The dissertation presented demonstrates ***the in-depth theoretical knowledge*** of the dissertation in the scientific specialty 'Criminal Procedural law' and reveals ***the capacity for independent scientific thinking and a creative approach to the issues examined***. Relevant scientific publications and case law (both of national courts, the European Court of Human Rights and the Court of Justice of the European Union) have been properly analysed, and a historical and comparative legal overview has been included on a number of relevant issues, contributing to their overall analysis. The dissertation paper is the first modern comprehensive study of the proof through traffic data in the Bulgarian criminal proceedings and, in view of its thoroughness, fills a significant gap, given the growing importance of electronic evidence for the detection and proof of crimes. A number of analyses made in the different parts of the work are of a contributing nature, which include systematizing the already expressed opinions and adding new arguments, justifying the dissertation's own opinions, as well as arguing the proposals de lege ferenda. Some of the reasoned opinions and proposals made *de lege ferenda* seem controversial at present (e.g. to single out e-evidence as a third type, alongside material and non-material evidence, to unify the terminology in the Criminal Code

and the CPC by using the expression ‘e-evidence’, etc.), but as the fruit of in-depth knowledge and reflection, they deserve consideration and are a good basis for developing the scientific discussion. The scientific contributions of the conducted research are correctly indicated, the main ones of which are: well-founded proposals to improve the regulatory framework at Bulgarian and European level in the field of traffic data retention by applying two approaches alternatively or cumulatively; justifying the need to unify the prerequisites for the collection of traffic data under the Criminal Procedure Code and the Electronic Communications Act; supplement the Law on the Liability of the State and Municipalities for Damage with the hypothesis of unlawful access to traffic data; the proposal to regulate an obligation in the Criminal Procedure Code for the court at the trial stage and for the supervising prosecutor at the pre-trial stage to notify the person for whom data has been requested under Article 159a of the CPC, where this will not impede the conduct of the criminal proceedings; Arguing the need to harmonise the procedures for the use of special intelligence means under the Special Intelligence Means Act and for the provision of traffic data under the Electronic Communications Act, taking into account the specificities and sensitivity of traffic data and correspondence as types of electronic evidence; justifying the need to ratify the Second Additional Protocol to the 2001 Convention on Cybercrime and to adopt relevant additions to the Code of Criminal Procedure, the Ministry of the Interior Act, the Electronic Communications Act and the Electronic Commerce Act; the proposal to adopt an addendum in Article 159a of the CPC with a view to ensuring the application of Regulation (EU) 2023/1543; justifying a proposal to regulate in the CPC an explicit restriction on the direct collection of evidence, including traffic data, with regard to a person with immunity (except in cases where the person with immunity has suffered from the criminal act committed), etc. I believe that the dissertator has correctly drawn up these specific contribution points in the dissertation, taking into account, in addition, the presence of more general contributions of theoretical importance, such as the justification of his own opinions on individual issues after the follow-up of the scientific discussion, as well as the scientific and applied

contributions related to the critical analyses of legislation and case-law, and accordingly the *de lege ferenda* proposals made.

The study shows the ability of the dissertator to critically analyze the issues under consideration. The style is clear and readable, is distinguished by an extremely high level of linguistic and legal literacy and demonstrates the enviable for a young scientist scientific courage, but also balance in conclusions, presupposed by the considerable professional experience in the field of the studied matter.

5. Assessment of publications on the dissertation

The doctoral student has four publications on the topic of the dissertation, which are published in collections of reports from scientific conferences and in Internet editions, included in the National Reference List of contemporary Bulgarian scientific editions with scientific review. Through them, as well as through the participation of the dissertation in three scientific conferences, an opportunity is provided to familiarize the legal community with the main results of the conducted research. As well as the dissertation, the publications demonstrate an in-depth knowledge of the subject under study and contribute to the development of scientific and applied research.

6. Assessment of the autoreference

The prepared autoreferate in structural terms contains four parts: (1) General characteristics of the dissertation; (2) A summary of the dissertation; (3) Scientific contributions and (4) List of publications of the doctoral student on the topic of the dissertation. In the first part, the relevance and relevance of the study are justified, the purpose, tasks and methods of the study are indicated, the general information on the volume and structure of the dissertation is presented. The content of the dissertation is correctly reflected and the contributions of the dissertation are drawn.

7. Critical remarks, recommendations and questions

I would recommend to the dissertator to include more arguments for some of the views expressed, such as that on the classification of e-evidence as a third, self-contained type, alongside material and non-material evidence, and on the view that the video does not constitute material evidence to the extent that the evidence constitutes factual data. Although, in my view, e-evidence should not be dissociated as an independent type of evidence, I appreciate the dissertation's opinion as being based on in-depth knowledge and research, which is why I accept that it could contribute to the development of scientific discussion.

The recommendations made do not in the least shake the conclusion about the high scientific and practical value of the dissertation submitted for defense, and given the conscientious study of the theory, practice and applicable normative acts at national, European and international level, I would recommend its publication, because its usefulness for me is beyond doubt.

8. Conclusion

In conclusion, I believe that the dissertation submitted for defence meets all the requirements of the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria – it shows that the candidate has in-depth theoretical knowledge in the subject 'Criminal Procedural Law', reveals the candidate's abilities for independent scientific thinking and creative approach to the topics studied, and contains scientific and applied results that represent an original contribution to science. Therefore, I strongly express my positive opinion and propose to the members of the scientific jury to vote positively for Bogdan Radoslavov Mlachkov to acquire the educational and scientific degree of Doctor in professional field 3.6. Law, 'Criminal process' doctoral programme.

Member of the Scientific Jury:

Assoc. Prof. Dr. Ekaterina Salkova